

Gunda Miķelsone

Maija, latvju meitene

**VELTĪJUMS LIELĀS MŪZIKAS BALVAS 2018 LAUREĀTEI
PAR MŪŽA IEGULDĪJUMU – DZIEDĀTĀJAI MAIJAI KRĪĢENAI**

**Kino. Ainiņas cita pēc citas. Driest kārtot, kā tik.
Arī graizīt un limēt atkal kopā.**

I

Maija: “Uzaugu pienotavā. Man bija viena resna bize, satīta uz pakauša. Es biju ļoti izklaidīga, mūžīgi kaut ko aizmirsu un sajaucu. Aizmirsu mājās uzdevumu burtnīcu, tad nu vajadzēja iet pakaļ. Mammiņa ļoti mīlēja mūziku, viņai bija daudz skaistāka balss nekā man.

Vijolspēle diezgan vāji veicās. Tikai trīs gadus nomācījos bērnu skolā, pēc tam iestājos vidusskolā pie skolotāja Ādolfā Lindenbauma. Tad iestājos konservatorijā. Pie profesora Jakova Targonska. Mācījos kopā ar Valdi Zariņu. Aizcīnījos dažus gadus. Kad biju vijolniece, domāju, ka labāk ietu pie zobārsta nekā kāptu uz skatuves. Mani turp vilka ar varu, jo man bija skaists tonis un muzikalitāte, bet tehnikas nekādas.”

Emiļa Melngaiļa Liepājas Mūzikas vidusskolas 1957./1958. mācību gada nobeiguma aktā lasām: “Krīģena Maija, skolotāja Lindenbauma klases audzēkne, kārtu valsts eksāmenu specialitātē ar šādu programmu: divas daļas no Johana Sebastiāna Baha Partitas Mimažorā, Jāzepa Vītola “Melodija”, Sergeja Rahmaninova “Ungāru deja” un pirmā daļa no Baļa Dvarjoņa Vijolkoncerta.”

II

Maijas dziedātprasmi pamana Liepājas diriģents Jānis Dreimanis. Viņš, Vītola skolnieks, aicina dziedāt trijos Liepājas koros un uztic Mātes lomu Margēra Zariņa oratorijā “Valmieras varoņi”. Septiņpadsmit gadu vecumā.

Līdzīgs stāsts savulaik stāstāms profesoram Oļģertam Grāvitim: “Kad 1949. gadā Liepāja gatavojās Alfrēda Kalniņa 70 gadu jubilejai, Dreimanis, jau ievērojams pedagogs un diriģents, konser-

vatorijā sameklēja mani, trešā kursa studentīņu, un aicināja teikt koncertā ievadvārdus. Es nekad vēl nebiju publikas priekšā runājis, bet laikam profesors Jēkabs Vītolīņš bija ieteicis, un Dreimanis uzticējās. Uzticējās jaunatnei.”

Tā Maija atklāj, ka viņai ir balss. Mecosoprāns. Studijas Latvijas Valsts konservatorijā atsākas, bet vijoles vietā jaunā studente raugās vokālās klases virzienā. Vokālos smalkumus Maija iepazīst pie Ksenijas Trepanovskas un pēdējā kursā pie Reginas Frinbergas, kas pati reiz mācījusies pie Aleksandra Viļumaņa.

Maija: “Mecosoprāniem viņi [komponisti] raksta zēnu partijas. Esmu dziedājusi vismaz trīs: Zibeli, Fjodoru un pāžu “Salomē”. Kad vēl mācījos konservatorijā, jutos kā avangardiste, meklēju modernus komponistus un teicu – ar Čaikovski mūzika nebeidzas. Gāju pie fonotēkas vadītāja Raimonda Mielava (Ainara Mielava tēva – red. piez.), viņš bija savācis tādus ierakstus, ko nemaz nedrīkstēja klausīties. Mālers, Šūberts, Vēbers – viss radīja lielu sajūsmu. Biju ārkārtīgi iemīļojusi Brāmsu. Varu atzīties, ka Šūmanis man ir diezgan tāls, es nemācēju viņā iejusties. Bet Brāmss bija mans.”

III

Maija pamet konservatorijas vijolspēles klasi un dodas uz Cēsīm strādāt par vijoles skolotāju tieši tik ilgi, cik vajadzīgs saprašānai, ka pedagogija tobrīd nav viņas aicinājums. Cēsīs Maija dzied arī estrādes ansambli. Repertuārā arī Piafa un bija *Only You*. Turpmākas intereses par estrādes mūziku nav.

Seko gads filharmonijā, pēc tam koros “Dzintars” un *Ave Sol*, līdz augstskolas sadales komisija nozīmē Maiju darbā Operas un baleta teātrī. Pirmā izrāde ir *Lucia di Lammermoor*, kur Maija ir Alise un viņas skolotāja Reģina Frinberga dzied Lučiju. Maija tobrīd mācās pie viņas augstskolas pēdējā kursā. Citas lomas – “Fausta” Zibelis, “Rigoletto” Madalēna, Olga “Oņegina”, Sudzuki *Madama Butterfly*,

Valsts universitātes studentu korim. Režisore ir Marga Tetera-Valdmane, diriģē Daumants Gailis. 1956. gada 6. maija "Latvijas Zinātnieka" lapās varam lasīt: "Žēl, ka Zinātnes pils saimnieciskie darbinieki šo izcilo notikumu neizjuta kā svētkus, citādi tie būtu parūpējušies, lai plašais pils vestibils nebūtu nekārtīgi pieblīvets izjauktām mēbelēm tieši koncerta apmeklētājiem ceļā."

Nākamais atskaņojums ir tikai 1986. gada 14. aprīlī, Jēkaba Graubiņa (bez divām dienām) simtgadē un Edgara Račevska (gandrīz) 50 gadu jubilejā. Maijai Krīgenai tiek melnās dāmas kontralta partija. Dzied arī Lilija Greidāne, runā Dina Kuple, Andris Bērziņš un Miervaldis Ozoliņš. Maijas solo laikā klausītājam uzmetas zosāda. Žēl, ka 1986. gada uzvedums nav iemūžināts videoformātā.

VIII

1977. gada 27. septembrī ar Andreja Jansona gādību Kārnegija kamermūzikā Ņujorkā notiek Maijas Krīgenas un Pētera Plakida latviešu solodziesmu vakars. Programmiņā lasām, ka tiek dziedātas klasiķa Jāzepa Vītola "Man prātā stāv vēl klusā nakts", Emīla Dārziņa "Mana laime", "Jaunībai" un "Teici to stundu, to brīdi", Jāņa Mediņa "Ir viens vakars" un Maijai vistuvāk latviešu klasiķa Alfrēda Kalniņa "Jau aiz kalniem", "No tāles dzirdu", "Ziedoņa idille" un "Sapņu tēlumā". Dziedātas arī vienaudžu Paula Dambja un Romualda Kalsona dziesmas. Un Pēteris Plakidis. Mēnesi vēlāk laikraksti ziņo, ka sešpadsmit latviešu kultūras darbinieku un mākslinieku grupa ierodas Padomju Savienības un ASV tuvināšanās un draudzības saņēmē Čikāgā. Pirmajā daļā uzstājas Maija un Pēteris. Otrajā daļā Uldis Stabulnieks, Margarita Vilcāne un Ojārs Grīnbergs prezentē latviešu estrādes mūziku. Koncerti paredzēti arī Losandželosā, Vašingtonā un Sanfrancisko.

Maija: "Reiz man bija jādzied oratorija par kaut kādiem Baku komisāriem. Neatceros komponistu. Domāju, vai tad nu tiešām esmu kaut ko tik šausmīgu sagrēkojusies, ka man tāda mūzika jādzied. Režīms uzturēja domu par to, ka viss ir lieliski. Ja no konkursiem neatbrauci mājās vismaz ar otro vietu, biji dzimtenes nodevējs. Vecie komunisti mūs tramdīja. Trīs anketas krievu valodā. Dažreiz domāju, ka nekur nebraukšu, jo jāaizpilda anketas par to, kur strādā manas māsas un kur apglabāti mani vecāki."

Desmit gadus vēlāk ir otrais Ņujorkas apmeklējums. Koncerts notiek *Rutgers* Prezbiteriešu baznīcā Manhetēnā. Ņujorkas avīzē "Laiks" lasām Arnolda Šturma recenziju: "Dziedone, šķiet, ir savas mākslas zenītā, ko apliecināja ne tikvien viņas skaistā, tumši iekrāsotā un plašā mecosoprāna balss, kas izlīdzināta un plūstoša visos reģistros, bet arī muzikāli izjustais un vokāli iekrāsotais priekšnesums. Bija patiešām bauda klausīties ikvienā viņas sniegumā – kā vācu romantiķu Šūberta, Vēbera un Brāmsa dziesmu tulkojumos, tā latviešu komponistu oriģināldziesmu un tautasdziesmu atskaņojumos. [...] Kā balss tēma ziņā, tā priekšnesumā gribētos viņu salīdzināt ar slaveno angļu mecosoprānu Džaneti Beikeri."

IX

Saruna ar JVLMA profesori Liliju Greidāni – savulaik vienu no vadošajiem soprāniem Latvijā

Man piekodināja, lai nekādā gadījumā neaizmirstu pajautāt par jūsu ģimeniskajiem laivu braucieniem.

Jā, bija laivu braucieni. Brīnišķīgi.

Kas bija šīs idejas autors?

Mēs ar Maiju Krīģenu vienulaik bijām kolēģes Operā, bet ne tikai. Diezgan bieži muzicējām kopā, mums bija kamerdziesmu koncerti ar Pēteri pie klavierēm. Dziedājām Brāmsa "Mīlas kvartetus" kopā ar manu dzīvesbied-

Ar Pēteri Plakidi

ru Andri Blaumani un tenoru Jāni Sprōģi. Man liekas, ka tos arī ierakstījām radio (Latvijas Radio arhīvā patiešām ir četru kvartetu ieraksti – *red. piez.*).

Runājot par braucieniem, neatceros konkrēti vienu idejas autoru. Savulaik ap Jāņiem Operā solistiem deva brīvlaiku. Togad, kad ar vīru apprecējāties, izbraucām divi vien, bet vēlāk piesaistījām Maiju un Pēteri, un tā mēs sākām braukt. Četras piecas dienas ap Jāņiem – tas bija mūsu ierastais laiks. Diezgan daudzas upes sanāca apbraukt. Braucām pa Ventu, pa Pededzi, bieži arī pa Abavu. Gaujā bijām retāk.

Un visu laiku četratā?

Sākumā ņēmām līdzi Maijas un Pētera meitu Agati. Mana meita Kristīne (čelliste Kristīne Blaumane – *G. M.*) vēl bija drusciņ par mazu, bet piecos sešos gados pieslēdzās. Bija arī plašākas kompānijas, bet mēs bijām kodols.

Man dzīvē sanācis tikai viens laivu brauciens, un tajā pašā divas dienas dzīvojāties lietū un negaisā.

Bija viens gadījums, kad braucām pa Pededzi. Pededze vispār ir ļoti likumaina. Tas bija laiks ap Jāņiem, mums vairākas dienas brīvas, un mēs nolēmām nosvinēt Jāņus, laivojot pa Pededzi un Pededzes krastā. Mums vienmēr lielas problēmas sagādāja vienošanās par izkāpšanas vietu. Jau vakars tuvu, un tad beidzot šķiet, ka esam atraduši. Krasts stāvs, bet uzrāpties var. Liela pļava, ozoli. Brīnišķīgi. Izkāpjam ārā, pavadām vakaru, jau stipri vēlu uzbūvējam teltis, kurinām ugunskuru. Ir tik vēls, ka liekam meitas gulēt. Ap rīta pusi dzirdam, ka ārā kaut kāds nesaprotams troksnis, kaut kas rib. Tā, it kā pa zemi kaut ko daudzītu. Izbāžam galvas no teltīm un redzam, ka dažu metru attālumā mums nāk virsū buļļu bars. Neatceros, kurš pameta ideju, bet visi izrāpāmies no teltīm un sākām no zariem būvēt sētiņu. Vīri iedzina mietiņus, salika kārtis. Sētiņa bija ap 30 centimetriem augsta. Vienā pusē stāv buļļi un skatās uz mums, nolaiduši galvas. Otrā pusē pārbijušies mēs. Domājam, kas nu notiks? Buļļu bars pienāk pie miniatūrās sētiņas un apstājas. Viņiem nebūtu nekādu problēmu pārkāpt pāri, saplēst mūsu mantas, sekas var būt neprognozējamas. Bet viņi tikai apstājas un skatās. Mēs arī. Sastinguma moments un klusums, līdz buļļi lēnām pagriezās un aizgāja prom. Tikai tad sapratām, ka iepriekšējā vakarā acimredzot esam iekārtojušies ganāmpulka pļavā.

Bija arī viens brauciens pa Ventu. Uznāca spēcīgs ciklons, un visu dienu lija lietus. Mums bija līdzi bērni, tādēļ nolēmām, ka brauciens laikam būs jāpārtrauc. Izkāpām krastā un noskaidrojām ceļu līdz Skrundai, jo zinājām, ka no Skrundas līdz

Rundāles pilī, 1981

Rīgai var tikt ar autobusu. Līdz autobusam jāgaida trīs stundas. Ko darīt? Pēteris ierosināja iet uz restorānu "Ābele". Restorāns nebija pārāk liels, un tur bija daudz cilvēku, lielākoties armijas virsnieki. Šņabis uz galda, trokšņainas sarunas. Atradām galdiņu, apsēdāmies, pasūtījām ēdienus, bija diezgan ilgi jāgaida. Pēteris zālē ieraudzīja pianīno un, tā kā pa ilgo laivošanas laiku bija noilgojies pēc mūzikas, neko neteikdams ne mums, ne kādam citam, piegāja pie klavierēm, atvēra vāku un sāka spēlēt. Šopēns, ja nemaldos. Skaists un smeldzīgs. Mēs sēžam pie galda un vērojam, kā skaļās sarunas pamazām apklust pie viena galdiņa, tad pie cita, līdz beidzot iestājās klusums. Visi klausās. Pēkšņi paveras durvis, pa tām ienāk jauns oficiants, ap gadiem divdesmit, saimnieka gaitā pienāk pie klavierēm, ar žestu un blikšķi aiztaisa klavieru vāku un saka: "Ja gribat piedalīties mūsu orķestrī, ceturtdienās ir noklausīšanās. Tad arī nāciet". Pēteris neko neteica, atgriezās pie mūsu galdiņa. Ar tādu angļu humoru.

Vienreiz braucām četri: mēs ar vīru, mana vīramāsa un Maija. Viņai bija sava piepūšamā laiva. Vairs neatceros, pa kuru upi braucām, bet vienā krastā bija milzīgi koki, kas pārklājušies upei pāri, un tur bija ļoti daudz zirnekļtīklu. Maijai stipri bail no zirnekļiem. Mēs laivojam Maijai pa priekšu, un mans vīrs saka: "Maija, tu tagad nebrauc zem tā koka, tur ir zirnekļtīkli." Mēs virzāmies uz priekšu un pēkšņi dzirdam aiz muguras izmisīgu bļāvieni. Tieši tajā vietā, kur nevajadzēja, viņa arī ieairēja iekšā. Tieši zem zirnekļiem.

Mērfija likums. Vai jums sanāca ceļot kopā arī darba darīšanās?

Jā, mums Latvijā bija daudz koncertu. Kādreiz ļoti populāras bija mūzikas dienas katrā novadā. Līdzī brauca komponisti Jānis Ķepītis, Arvids Žilinskis, Juris Karlsons. 1980. gadā Maskavas Lielajā teātrī bija mūsu opernama viesizrādes. Maija ar Pēteri arī bieži bija Maskavā un atskaņoja ļoti daudz kameramūzikas. Koncertus rīkoja Komponistu savienība. Maiju tiešām var dēvēt par latviešu mūzikas vēstnesi.

Kad klausījos intervijas un skatīju dažādus avīzrakstus, radās iespaids, ka Maija ir ļoti pieticīga. Noteikti nebūtu mierā ar jūsu piešķirto apzīmējumu.

Jā, bet tāds bija arī Pēteris. Atcerieties momentu Skrundas restorānā. Cits varbūt asāk reaģētu. Tie, kas Maiju dzirdējuši un stāsta par viņu, runā tīru patiesību. Es ļoti priecājos, ka viņai piešķīra balvu par mūža ieguldījumu, jo tolaik, kad Maija aktīvi dziedāja, viņa ar Pēteri aizrautīgi propagandēja latviešu vokālo mūziku. Maija rīkoja daudz solokonzertu. Viņa bija ļoti smalka kameramūzikas izpildītāja. Nekad nedziedāja tukšas notis. To, ko jūta, spēja ļoti labi parādīt ar balsi.

Atminējos Maijas radiointervijā sacīto: "Man ir spilgta iztēle, es visu redzu, skatos kā filmu. Nevarēju padziedāt, ja nezināju, kāds tas tēls izskatās."

Un, kad Pēteris sēdās pie klavierēm, tā vien gribējās sēdēt un viņos klausīties.

Kā sastrādājāties Operā?

Mēs esam dažādās balsu kategorijās, soprāns un mecosoprāns, konkurences nebija. Vienmēr ļoti labi kopā jutāmies. Pirms lielā remonta Operas ģērbtuves izskatījās nedaudz citādi nekā šodien. Nebijām vienā grimētavā, bet ļoti labi sapratāmies.

Puspajokam teikšu, bet varbūt dažādās grimētavas tiešām arī ir draudzības īstais pamats.

Ziniet, tā varētu domāt, tomēr tie bija raksturi. Mēs ar Maiju kopā esam dziedājušas arī lielus vokālinstrumentālus darbus, piemēram, Verdi Rekviēmu, ko vispirms iestudēja Sinaiskis, pēc tam citi diriģenti. Ja pareizi atceros, tas tika arī ierakstīts. [Tālivalda] Ķeniņa *Gloria* dziedājam kopā ar Maiju, Kārli Zariņu un Aleksandru Poļakovu. Kopā dziedot, vienmēr ieklausījāmies viena otrā, un es tiešām respektēju Maiju kā mūziķi. Mūsu duetā vienmēr ļoti labi jutots. Viss, ko viņa darīja, man ļoti patika, un es visam ļoti ticēju.

Kā jūs vērtējat viņas Karmenas interpretāciju?

Maijai piemīt sievišķība. Tā varbūt nav tāda, kāda ir Merimē "Karmenā", bet tas, kā Merimē rakstīja Karmenu, atšķiras no tā, kā to

Maijas Krīgenas ieskaņojumi Latvijas Radio skaņu arhīvā

LATVIEŠU UN CITTAUTU KOMPONISTU OPERMŪZIKA

Žoržs BIZĒ Opera "Karmena" (Karmena, 1980, diriģents Rihards Glāzups)

Gaetāno DONICETI Alises iedziedājums Lučijas kavatinē no operas *Lucia di Lammermoor* I cēliena (1971, diriģents Rihards Glāzups)

Kristofs Villibalds GLUKS Orfeja ārija no operas "Orfejs un Eiridike" (1971, diriģents Aleksandrs Viļumanis)

Alfrēds KALNIŅŠ "Baņuta" (Maiga, 1976, diriģents Aleksandrs Viļumanis)

Imants KALNIŅŠ "Spēlēju, dancoju" (Zemesvēzītis, 1981, diriģents Aleksandrs Viļumanis)

Nikolajs RIMSKIS-KORSAKOVŠ Skats no operas "Cara līgava" (1975, diriģents Rihards Glāzups)

Nikolajs RIMSKIS-KORSAKOVŠ Skats no operas "Pasaka par caru Saltanu" (1975, diriģents Rihards Glāzups)

Ambrauāzs TOMĀ Minjonas ārija no operas "Minjona" (1975, diriģents Jāzeps Lindbergs)

Margēris ZARIŅŠ "Svētā Maurīcija brīnumdarbi" (Klarisa, 1978, diriģents Jāzeps Lindbergs)

CITTAUTU KOMPONISTU IZVĒRTAS FORMAS SAKRĀLI SKAŅDARBI

Tommāzo ALBINONI *Magnificat* (1990, diriģents Jānis Erenštreits)

Johans Sebastiāns BAHŠ Mesa siminorā (1989, diriģents Pēters Švarcs)

Antons BRUKNERS Rekviēms (1987, diriģents Jevgeņijs Augustinovičs)

Francis LISTS *Missa choralis* (80. gadu sākums, diriģents Imants Kokars)

Antonio VIVALDI *Gloria* (1979, diriģents Imants Kokars)

CITTAUTU KOMPONISTU VOKĀLĀ KAMERMŪZIKA

Johanness BRĀMSS Četras "Milasdziesmas" (1983, ar dziedātājiem Liliju Greidāni, Jāni Sproģi, Andri Blaumani un pianistiem Intu Villerušu un Pēteri Plakidi)

Johanness BRĀMSS Piecas solodziesmas (1974, ar Pēteri Plakidi)

Jozefs HAIDNS Piecas dziesmas (1984, ar Pēteri Plakidi)

Georgs Frīdrihs HENDELIS Ārija (1970, ar Tiju Gobu)

Gustavs MĀLERS Četras dziesmas (1985, ar Pēteri Plakidi)

Johans Gotfrīds MĪTELIS Dziesmas no krājuma "45 lasītas odas un dziesmas" (1983, ar Pēteri Plakidi)

Francis ŠUBERTS Piecas dziesmas (70. gadu otrā puse, ar Pēteri Plakidi)

Rihards ŠTRAUSS "Rit" (1985, ar Pēteri Plakidi)

Kārlis Marija fon VĒBERS Sešas dziesmas (1985, ar Pēteri Plakidi)

LATVIEŠU KOMPONISTU APJOMĪGĀKI DARBI

Pauls DAMBIS Koncerts balsij, flautai un kamerorķestrim (1978, diriģents Tovjivs Lifšics)
 Pauls DAMBIS "Šekspīra mūzika" (1980)
 Jēkabs GRAUBIŅŠ "Atraitnes dēls" (1986, diriģents Edgars Račevskis)
 Oļģerts GRĀVĪTIS "Balāde" Emilam Dārziņam 100. dzimšanas dienā (1976, diriģents Edgars Račevskis)
 Aldonis KALNIŅŠ "Caur mūžiem ejamā" (diriģents Vasilijš Sinaiskis)
 Alfrēds KALNIŅŠ "Jūra" (1980, diriģents Vasilijš Sinaiskis)
 Imants KALNIŅŠ "Divi obeliski" (1975, diriģents Imants Kokars)
 Romualds JERMAKS "Salaspils sirdspuksti" (1987, diriģents Edgars Račevskis)
 Juris KARLSONS "Atvadu vakars" (1983, diriģents Vasilijš Sinaiskis)
 Juris KARLSONS "Vēju melodija" (1988, diriģents Imants Cepītis)
 Tāivaldis ĶENIŅŠ *Gloria* (1989, diriģents Imants Resnis)
 Jānis MEDIŅŠ "Latvijas balāde" (1989, diriģents Juris Kļaviņš)
 Selga MENCE "Balta gāja sērdienīte" (1988, diriģente Ausma Derkēvica)
 Ģederts RAMANS "Dzimtās zemes balss" (1981, diriģents Vasilijš Sinaiskis)

LATVIEŠU KOMPONISTU VOKĀLĀ KAMERMŪZIKA

(izņemot Pēteri Plakidi)

Pēteris ALDIŅŠ "Logi I-IV", "Upes dziesma" ar Pētera Aldiņa dzeju (1987, ar Pēteri Plakidi)
 Pauls DAMBIS "Trīs Imanta Ziedoņa un Paula Dambja variācijas" (1974, ar Pēteri Plakidi)
 Volfgangs DĀRZIŅŠ Latviešu tautasdziesmu apdares (1987, ar Pēteri Plakidi)
 Emīls DĀRZIŅŠ "Kā zagšus", "Mana laime", "Vēl tu rozēs plūc" (1971, ar Intu Villerušu)
 Maija EINFELDE Četras dziesmas bērniem (1969 un 1971, ar Tiju Gobu)
 Artūrs GRĪNUPS "Četras liriski romantiskas ekspresijas" (1984, ar Pēteri Plakidi)
 Jānis IVANOVŠ "Latgales lidumos", "Zeme, zeme Daugaviņa" (ar Venti Zilbertu)
 Aldonis KALNIŅŠ Cikls "Sasiesim astes" (1976, ar Hermani Braunu)
 Aldonis KALNIŅŠ Dziesmas
 Alfrēds KALNIŅŠ Dziesmas
 Romualds KALSONS Cikls "Vienkāršās dziesmas" (1977, ar Pēteri Plakidi)
 Juris KARLSONS Cikls "Zemes dēls" (1983, ar Pēteri Plakidi)
 Juris KULAKOVŠ "Trīs dziesmas ar Gijoma Apolinēra dzeju" (1987, ar Pēteri Plakidi)
 Tāivaldis ĶENIŅŠ "Dziesmiņas Amandai" un citas dziesmas (1989, ar Pēteri Plakidi)
 Jānis MEDIŅŠ Dziesmas
 Emīls MELNGAILIS "Kā diena bez saules" (1975, ar vijolnieku Valdi Zariņu un pianistu Hermani Braunu)
 Georgs PELĒCIS "Kā ceļmallapa tika pie otras takas", "Kā tev liekas" (1987, ar Pēteri Plakidi)
 Arnolds ŠTURMS "Kaskāžu kalnu rudens" (1989, ar Pēteri Plakidi)
 Jāzeps VĪTOLS Dziesmas
 Imants ZEMZARIS Trīs dziesmas ar Antona Austrīņa dzeju (1986, ar autoru)
 Nikolajs ZOLOTONOŠ "Vecās vējenes" (1984, ar Pēteri Plakidi)

PĒTERA PLAKIDA VOKĀLĀ KAMERMŪZIKA

"Atvadvārdi" (Ojāra Vācieša dzeja, 1969, ar instrumentu ansambli)
 "Lestenes kokgriezēji" (Jāņa Petera dzeja, 1969, ar autoru)
 "Trežuburis" (Imanta Ziedoņa dzeja, 1971, ar autoru): "Sveces dziesma", "Vēja dziesma", "Svečtura dziesma"
 "Liriskais cikls" (1973): "Vēja vilks" (Laimas Līvenas dzeja, ar flautistu Imantu Sneibi un kontrabasistu Artūru Grīnupu), "Uguni" (Laimas Līvenas dzeja, ar klarnetistu Andreju Krašausku-Krauzi un kontrabasistu Artūru Grīnupu), "Pastorāle" (Knutu Skujenieka dzeja, ar obojistu Vilni Pelnēnu)
 "Skumja dziesma" (Ojāra Vācieša dzeja, 1973, ar autoru)
 "Sarkanā svece" (Valda Grēviņa dzeja, 1976, ar ērģelnieci Brigitu Miezī)
 "Mazs diptihs" (1976, ar autoru): "Steigā" (Laimoņa Kamaras dzeja), "Pelēka diena" (Māra Čaklā dzeja)
 "Trīs Māra Čaklā dzejoļi" (1985, ar autoru): "Rudeņa rītā", "Auseklis", "Raganas dziesmiņa pirms sprieduma pasludināšanas"
 "Valsis" (Ojāra Vācieša dzeja, 1976, ar čellistu ansambli un autoru)
 "Trīs Ojāra Vācieša dzejoļi" (1982, ar autoru): "Upei pāri", "Sadzīs pēdas vēji tev", "Siltā lietū"
 "Divas dziesmas" mecosoprānam un obojai (Raiņa dzeja, 1982, ar obojistu Vilni Pelnēnu): "Ganiņš", "Daudz simtu jūdžu tulumā"
 Kamerkantāte "Ezers" (Knutu Skujenieka dzeja, 1989, ar instrumentu ansambli)

Sarakstā redzami visi digitalizētie un vairāki (bet ne visi) nedigitalizētie ieskaņojumi
 Gadskaitļi norāda uz ieskaņojuma laiku

realizēja Bizē. Šajā operā Bizē rāda daudz mīlestības alku. Domāju, ka Maija ļoti labi parādīja šo sievišķību un kaisli. Zinu arī, ka Kārlim Zariņam viņa ļoti patika kā partnere.

Vai spējāt saprast Maijas lēmumu aiziet no Operas?

Viņa man stāstīja aiziešanas iemeslus, un es savā ziņā arī saprata. Viņai gribējās aptvert plašāku loku. Kamermūzika deva daudz plašākas un smalkākas iespējas. Pirmkārt, Operā viņa bija liriskais mecosoprāns, kas uzreiz nozīmē ļoti daudz otrā plāna lomu. Viņa savā iekšējā pasaulē juta daudz vairāk un saprata, ka kamermūzikā to var vairāk realizēt un labāk izpausties. Mēs par to runājām, un es jautāju, kāpēc, bet viņa atbildēja, ka kamermūzikā jūtas ļoti labi. Un es tam ticu. Kamermuzicēšana ļoti smalka un daudzkārt grūtāka. Kad stāvi pie klavierēm un dziedī bez kustībām un tērpiem, tev nekas nepalīdz. Viss atkarīgs tikai no tevis un tā, kas tev iekšā. Ar vārdu, ar tembru, ar frāzējumu stāsti savu stāstu. Tas, kā viņa to varēja, ir vienkārši apbrīnojami!

Un ceļš līdz dziedāšanai diezgan likumots.

Kad Maija bija pēdējā kursā, uz konservatoriju atnāca diriģents Richards Glāzups. Viņš noklausījās Maiju Krīģenu, Annu Šņukuti un teica: "Tos abus mecosoprānus es ņemu." Protams, ir brīnišķīgi, ja to var apvienot, bet Maija juta, ka nevar piepildīt sevi tieši kamermūzikā. Žēl, ka šī sarežģītā māksla mūsdienās nav tik populāra, kā vajadzētu.

Jā, kaut kā mūsdienās visi raujas...

...uz kaut ko skaļāku, lielāku.

Tas iet roku rokā ar šodienas domāšanu. Vajag ātri un uzreiz.

Gribas kaut ko grandiozu, bet kaut kam intīmam un smalkākam, šķiet, neatliek laika. Jādzīvo un jāpaspēj. Maija Krīģena brīnišķīgi vadīja kamerdziedāšanas klasi un vienmēr rīkoja ļoti interesantus koncertus. Viņai bija plašas zināšanas par repertuāru. Maija prata studentiem iemācīt izpratni par to, kas ir kamermūzika. Kā jāizstāsta stāsti, kā jāatrod balss krāsas. Domāju, ka tā ir vislielākā vērtība. Viena no viņas audzēknēm bija Ieva Parša. Tas ļoti daudz ko izsaka.

X

Maija: "Nevar strādāt ar cilvēku, ja tu viņu nemīli. Ir tādi, kas negribēja dziedāt un strādāt, atnāca uz pāris nodarbībām, bet bija tādi, kas dziedāšanu mīlēja, un tas taču ir liels prieks. Maijai Kovalevskaī kārtīgi izdevās, bet viņa pati teica, ka kamermūzika nav viņas pasaule. Ieva Parša bija mana studente ne tikai kamermūzikā, bet arī pirmā studente vokālajā mākslā. Ieva ir tāda aktrise. Es dažreiz nepiekrītu viņas stilam, esmu viņai to teikusi, bet – priecājos par levu."

1986. gads. Ieraksts. Maija Krīģena dzied "Pirmizrādi" no Imanta Zemzara tobrīd vēl "Trim dziesmām ar Antona Austrīņa vārdiem". 1989. gadā būs jau sešas.

2018. gads. Koncerts Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Lielajā zālē. Ieva Parša "Pirmizrādes" klavieru starpspēles laikā improvizētā runā uzskaita šodienas latviešu mūzikas dzīves personības: "Pirmizrādē ieradās Dzenītis un Engēlis! Un Znotiņš!" Man šķiet, ka Maijai tas patīk. 🌟

* Raksta tapšanā izmantoti fragmenti no Latvijas Radio 3 "Klasika" programmu vadītāju Rūtas Paulas un Ilgas Augustes intervijām ar Maiju Krīģenu un Pēteri Plakida personiskā arhīva materiāli

